

*2910 • 08-37-40-200

בס"ד, בית מדרש המאי"ר לארץ | גליון 317

תולדות | אמונת חכמים - לילך אחר דעת תורה ולבטל השכל

מסי לרות אר הנפש

שביבי אור מתורתו האדירה והנדירה
של הצדיק רבינו יורם מיכאל אברג'ל זיע"א
ערוך על פי שיעוריו של בנו ממושיך דרכו ואורו
הרה"ג רבינו ישראל אברג'ל שליט"א

מסילות אל הנפש

תוכן העניינים

- 1 דלתי לאורח אנעל!
- 3 מהפך כהרף עין
- 6 נקודת האור הראשונה
- 6 גדילתו של יצחק אבינו
- 11 להבקיץ את החושך
- 12 עשרים שנות עקרות
- 13 למה זה אנכי?!
- 17 שלב אחרי שלב
- 19 תתן אמת ליעקב
- 21 ברכות יצחק גברו
- 22 שומע לעצה חכם!
- 25 על ימין שהוא שמאל
- 27 העולה מן האמור להלכה ולמעשה

הזמינו לבית או לעסק
קופת צדקה מהודרת

הצטרפו לשיעור היומי
עם משלוח עד הבית!

בית המדרש המאי"ר לארץ

התנסות והפגנת ספר מודיש ורבינו דר"ב יודים נייסאל אברג'ל זצ"ל

8771301 345 נתיבות ת.ד 666 הקציר 08-37-40-200/*2910

office@h-l.org.il 077-223-1130

www.hameir-laarets.org.il המאיר לארץ

08-649-9859 054-26-380-26

קו 'המאיר לארץ' לקבלת דגש של אור

ע"ר 580654762 | למוסד אישור מס הכנסה לעניין תרומות לפי סעיף 46 לפקודה

- כל הזכויות שמורות -

פרשת תולדות

דלתי לאורח אנעל!...

והיהודי משיב לו: 'הייתי מארח אותך בשמחה, אבל מכיון שהינך יהודי חרד, אני רוצה להודיעך שלא תוכל לאכול בביתי. המטבח שלי טרף כולו....'

ראש הישיבה הזדעזע, ושאל את בעל הבית האם יש בעיירה זו יהודי נוסף, שבביתו יש אוכל כשר. האיש השיב בחיוב, אבל ציין באזני הגאון, 'דע לך שאמנם בבית ההוא אוכלים רק בשר למהדרין, אבל יש שם בעיה אחרת... לא אוהבים שם אורחים! אני מתגורר כאן שנים רבות, ואינני זוכר ולוא פעם אחת שקיימו בבית זה הכנסת אורחים...'

ראש הישיבה ביקש בכל זאת לראות את הבית, והאיש אמר שוב שיחבל על הזמן שלי ושלך גם יחד. אבל הרב קוטלר התעקש, ועד מהרה הוא מוצא את עצמו מתדפק על דלת הבית ההוא.

הדלת נפתחת, ובפתח עומד יהודי מזוקן ופניו מאירות. 'כן מה אתה רוצה?' הוא שואל.

סיפר הגה"צ הרב יצחק זילברשטיין שליט"א, וז"ל:1

כאשר כיהן הגה"ק הרב אהרן קוטלר זיע"א כראש ישיבת קלצק בליטא, נצרך לנסוע פעם לאמריקה, על מנת לאסוף כספים לאחזקת הישיבה. בהיותו כבר בארצות הברית, נקבעה לו פגישה ביום ששי עם גביר אחד, אלא בשל עיכובים שונים איחר רבי אהרן בדרכו, והנה עוד מעט נכנסת השבת, והוא מוצא את עצמו בעיירה קטנה ולא מוכרת.

על פי הפרצופים שהילכו בחוצות, הבין ראש הישיבה שהרבה יהודים הוא לא ימצא כאן, אבל כיון שאין מקום בעולם בלי יהודים, מן הסתם מתגוררים גם בעיירה זו כמה יהודים, וצריך לברר רק היכן הם.

אחד העוברים והשבים הצביע בפני הרב קוטלר על בית שבו מתגורר יהודי. ר' אהרן מתדפק על הדלת, ושואל האם יוכל להתאכסן אצלו בשבת,

מעין החכמה

1. עלינו לשבח (דברים ב - עמוד תקפ).

אתה אומר שהינך ראש ישיבה, אני רוצה לבחון אותך'...

ר' אהרן סיפר שבעל הבית בחן אותו בחמש שאלות, שכל אחת היתה יותר קשה מן השניה. על ארבע ידע לענות מיד, ועל השאלה החמישית הוא סיפר לימים, 'אם הקב"ה לא היה עוזר לי להשיב, הייתי נשאר מחוץ לבית... היתה זו שאלה על תוספתא לא ידועה, וזמן קצר לפני שיצאתי לאמריקה, גלגל הקב"ה שאעייין שם, ולכן ידעתי את התשובה'...

החל למן הרגע שנכנס לביתו של האיש, שגם הוא היה גביר גדול, לא פסקו השנים מלשוחח בדברי תורה. ר' אהרן ראה לפניו תלמיד חכם עצום, צנוע ועניו מאין כמותו, צדיק וירא שמים, ומוכתר בכל המעלות והמדות הטובות.

'לא מצאתי גאון כזה בכל אירופה', אמר לאחר מכן הרב קוטלר לתלמידיו.

כדי לא לקלקל את האוירה, לא רצה ר' אהרן להעלות על השולחן במשך כל השבת את התמיהה הגדולה המנקרת במוחו מדוע לא מקיימים בבית זה מצות הכנסת אורחים.

ויהי במוצאי שבת, כשהחל לארוז את חפציו והתכוון לצאת לדרכו, שטח האורח את שאלתו לפני בעל הבית, וביקש שיסביר לו את הנהגתו המוזרה.

והרב קוטלר משיב: להתארח אצלך בשבת!

החיקך נעלם מפניו של היהודי, והוא מכריז: 'אין בביתי הכנסת אורחים!' וסוגר את הדלת.

ר' אהרן דופק שוב, ובעל הבית פותח. ראש הישיבה מסביר שנקלע לכאן במקרה, ואין לו היכן לעשות את השבת, אבל בעל הבית מגיב בקצרה שהוא לא נוהג להכניס אורחים, וסוגר את הדלת... **וכך** בפעם השלישית והרביעית...

כשראה הרב קוטלר עד היכן הדברים מגיעים, והציץ בשעונו וראה שבעוד דקות ספורות נכנסת השבת, החליט לדבר עם בעל הבית בשפה קשה.

הוא מתדפק בפעם החמישית, וכשבעל הבית פותח, צועק עליו רבי אהרן: 'וכי הינך חושב שאני ילד קטן?! אני ראש ישיבת קלצק בליטא, ויושב בכבודה של ארץ, ואיך הינך מעז שלא להכניסני לביתך לפני שבת?!'...

כששמע בעל הבית כך, שינה את הנהגתו, הכניסו לביתו, ואמר: 'אם הינך ראש ישיבה, מדוע לא אמרת זאת כבר בפעם הראשונה, והייתי מתייחס אליך אחרת'.

אבל בכך עוד לא נגמרו 'שלבי הקבלה' להכנסת אורחים. 'אם

מסילות אל הנפש

פרשת תולדות - מהפך כהרף עין

אוריה חומרית ומתירנית מאוד, ואני פוחד שמא אהיה מושפע ממנה, לכן החלטתי להבדיל את עצמי מ'העולם'...

ויותר מזה - המשיך בעל הבית ואמר - מכיון שהעיירה הזו ממוקמת בצומת דרכים, היא מושפעת באורחים, וכבר הגיעו לביתי כמה אורחים כאלו שנשבה מהם רוח ליצנות עזה, ומאז, החלטתי באופן חד משמעי לנעול את דלת ביתי בפני האורחים...

ובזכות הסיפור הזה הבננו פסוק בפרשת השבוע, ובהמשך הפרשה נתייחס אליו. ועתה נביא סיפור בענין אחר...

לקחו האיש אל ארון הספרים, הוציא משם רמב"ם (הלכות דעות פ"ו ה"א), פתחו, והחל לקרוא:

'דרך ברייתו של אדם להיות נמשך בדעותיו ובמעשיו אחר ריעיו וחבריו, ונוהג כמנהג אנשי מדינתו. לפיכך צריך אדם להתחבר לצדיקים ולישב אצל החכמים תמיד, כדי שילמוד ממעשיהם, ויתרחק מן הרשעים ההולכים בחושך כדי שלא ילמוד ממעשיהם'...

אני הגעתי לעיירה זו בגלל צורך רפואי, ולכן הנני חייב להתגורר כאן, אולם כיון שהאוריה כאן היא

מהפך כהרף עין...

היה זה ילד עדין נפש שכיפה שחורה נחה על ראשו בטבעיות, ופאות שחורות הסתלסלו ליד אזניו. הוא עמד שם לבדו, והמתין בשקט לתורו, במבט בוחן ומעמיק יותר יכולתם להבחין בבהלה שבעיניו ובתקוה הגלויה שנשזרה בין ריסי עיניו.

גם הרב יגן לא הבין במה יוכל לעזור לו. אך כשנסגרה הדלת אחריו תלה בו הילד עינים מלאות בתום ובכאב. 'אולי הרב יוכל לעזור לאבא שלי? הוא מחלל שבת והחליט לעזוב אותנו ולנסוע לגרמניה...' ושתי

סיפר הגה"צ הרב שלמה לווינשטיין שליט"א, וז"ל:²

אחד מן היהודים המופלאים, שנודעו באהבת ישראל המיוחדת שלהם ובאכפתיות להטיב עם כלל ישראל ברוחניות ובגשמיות היה הגה"צ הרב נסים יגן זיע"א.

אנשים רבים היו מתאספים בביתו כדי לזכות בברכתו, באחד הימים נראה בין הבאים ספק נער ספק ילד, בן שתים עשרה שנה בסך הכל.

מעין החכמה

2. **ומתוק** האור (ויקרא ב - עמוד קלח).

'הלו, מר שבתאי? מדבר כאן הרב יגן'...

הקול הגברי שבקע מן האפרכסת היה נשמע גם ומחוספס: 'כן, מה אתה רוצה?'

רק כעת הבחין הרב שהוא בעצם איננו יודע כלל מה לומר לאתו אדון אלמוני. הוא הרגיש שמשמים מכניסים לו לפתע את המילים הבאות: 'שמע אדוני, אני עובד כאן בישיבה קשה מאוד, ואני צריך בדחיפות מישהו שיעזור לי. אולי אתה מוכן לעשות זאת?'

מר שבתאי האלמוני אפילו לא שאל מהיכן שמע עליו הרב יגן הנכבד, הוא כל כך שמח בהצעת העבודה שהזדמנה לו, והוסיף מיד, בטרם יספיק הרב להתחרט: 'יש לי תעודות רבות, אני גם נגר וגם מזכיר וגם שרברב... ואני בדיוק מחפש עבודה.'

זה היה מעניין ומחשיד כאחד, ורבי נסים אמר: 'בסדר גמור. קח מונית ובוא לכאן במהירות האפשרית.'

כעבור כמה דקות נכנס בעד דלת המשרד גבר בעל שיער ארוך, לבוש כתמהוני, והתחיל לפרוש על השולחן את כל התעודות שיש ברשותו: נגר, שרברב, חשמלאי, מזכיר... התברר, כי הוא הועסק בלבנון בשנים האחרונות ונקלע לסכנת מוות, ולכן העדיף להרחיק לגרמניה ולנסות למצוא שם את מזלו.

דמעות גדולות וחמות זלגו מתוך העינים היוקדות, 'אולי אפשר, בבקשה, להחזיר את אבא שלי בתשובה?...' המילים נשמעו בקושי רב, אך הזעקה החרידה לבבות - אולי? בבקשה?...

הרב יגן, שהתמלא בחמלה על הקטן שמולו, ניסה לומר: 'אני אנסה, רק תאמר לו שיבוא אלי.'

הילד צחקק בתגובה: 'לבוא לכאן? אם אבא שלי ידע שאני הגעתי לכאן הוא מסוגל להכות אותי... והרב מבקש שאצליח להביא אותו?'

ואיך אתה חזרת בתשובה? שאל הרב שהחל לעמוד על קנקנו של הנער ועל עוז רוחו.

'אני פשוט הלכתי ל'פורת יוסף' בקטמון, רשמתי את עצמי והגעתי לבד', ענה הילד בפשטות, כאילו הוא מספר מעשה רגיל הנעשה דבר יום ביומו.

רבי נסים ליטף את לְחִיו, קם ממקומו, הושיט לו חבילת ספרים וסידור במתנה, ונפרד ממנו לשלום בעודו מבטיח לו למלא את בקשתו, ושומע ממנו הבטחה לחזור אליו בכל שעה שיהיה זקוק לדבר מה.

הילד יצא, והרב, נסער ומתרגש, נטל את שפופרת הטלפון וחיג למספר שמסר בידו הילדון.

הם הלכו לשם והציצו מבחוץ לתוך החלונות הגדולים. האב נראה בעדם בבירור כשהוא מתנענע מעל הסטנדר הגדול ומתווכח בענין עם היושבים לצידו.

יבכה חנוקה נשמעה לצידו של רבי נסים, הוא חיבק את הילד הטהור ובכה יחד אתו משמחה על הנס המתחולל מול עיניהם.

רוצה לומר שלום לאבא? שאל רבי נסים, והילד נענע בראשו לשלילה, ותוך דקות אחדות נעלם מן האיזור.

חמשה ימים לאחר מכן, ירד האב מבית המדרש ושאל את הרב אם עדיין אין שום ברוז שבור בישיבה...

'אתה' את המשכורת שלך תקבלי - הרגיע אותו הרב - גם אם לא עשית כלום, אל דאגה. אבל מדוע אתה חובש כיפת ילדים שאינה מתאימה לממדי הראש שלך?'

נבוך מה, מישש האיש את הכיפה שעל הראש, ורבי נסים מיהר להושיט לו כיפה חדשה במקומה.

'היום' בקריאת שמע' - המשיך הרב - 'אמרת עם כולם 'ועשו להם ציצית', מה דעתך, למי מתכוין הקדוש ברוך הוא? לערבים או לנוצרים?'

'ודאי' שאלינו' השיב האיש והתעטף כשבוי בקסמו של חלום בטלית

במהרה הוביל הרב לסיכום חוזה, שתוכנו היה תשלום משכורתו של האיש בכל שבוע בתמורה לעבודה למען הישיבה, וכאשר לא תהיה עבודה עבורו, יעלה לבית המדרש וילמד עם אביו של הרב. וכדי לזכות אותו לראות ולהכיר תפילה כהלכתה, ביקש ממנו הרב להתייצב לעבודה בכל יום בשעה שש וחצי בבוקר.

הוא הגיע ביום הראשון, גורר אחריו ארגז כלי עבודה כבד למרכזו של בית המדרש. כשהחלה התפילה התכווץ במקומו מבוויש. רבי נסים סימן למישהו, והלה הגיע והניח לו תפילין. כשסיימו כולם ניגש לשאול מה עליו לעשות כעת.

'אין' לי כרגע עבודה', היתה תשובתו של הרב, 'בינתיים שב ותלמד'.

ביום השלישי נשמעו שוב דפיקות ילדותיות על דלת חדרו של הרב. הילדון שחור העינים עמד שם, בעיניו היתה תקוה גדולה: 'כבוד הרב, משהו התקדם עם אבא שלי? הוא נסע לגרמניה?'

'מותק' שלי', אמר לו רבי נסים ובעיניו כל האהבה שבעולם, 'מה תאמר אם אספר לך שאבא שלך, שעמד לנסוע לגרמניה ולעזוב אתכם בגלל חילולי השבת שלו, לומד אצלי בכולל? אינך מאמין לי? בוא בעצמך ותראה בעיניך!'

מן השורה, חבר לאברכי הכולל. משאלתו של הילד הקטן התגשמה...
ובהמשך נשיך גם את הסיפור הזה לפרשת השבוע. ועתה, ברשותכם, נתחיל בשיחה...

חדשה שהגיש לו הרב. הוא בירך 'על מצות ציצית' ואחר כך הוסיף 'שהחינו'. רבי נסים רכס בעדינות את כפתורי חולצתו, והושיט לו גם זוג תפילין. לא חלף זמן רב, ואברך חדש נוסף כתלמיד

נקודת האור הראשונה...

גם נשמות קדושות וגם נשמות טמאות.

הבלגן שזה יצר היה נורא...

עד שבשנת 1948 לבריאה החליט הקב"ה להתחיל בתיקון עולמו, והוא שלשל משמי שמי קדם נשמה אצילית, ספירה ומאירה, והיא נשמתו של אברהם אבינו. והוא אשר החל בעבודת בירור ענף הנשמות...

ועבודתו של אברהם אבינו נזכרת לראשונה בסוף פרשת נח, ולאחר מכן היא ממשיכה באורך בפרשת לך-לך.

ואנו נדלג על כך וניגש ישר לפרשת וירא...

בתחילת הכל, בטרם כל יציר נברא, כך עלה ברצונו יתברך לברוא עם שיעבדו אותו באמת ובלב שלם.

אך מכיון שרצה שהעבודה תהיה אמיתית, עבודה מתוך התמודדות ומאבק, לכן הוא ברא את עולמו בצורה כזו שיהיו בה שתי מציאויות: מציאות אחת של קדושה, ומציאות אחרת של טומאה.

ולאחר מכן ברא את האדם, הכניסו לגן עדן, וציוה אותו: 'אל תאכל מעץ הדעת!'

אדם הראשון לא החזיק מעמד, ואכל מעץ הדעת. ומאותו מאורע קשה התערבבו הנשמות משתי המציאויות, והחלו לצאת לאויר העולם

גדילתו של יצחק אבינו...

באותו היום היה אברהם הזקן,³ חולה וטוש, והקב"ה שחס עליו החליט שהוא פטור עתה מגמילות

פרשת וירא (שקראנו בתורה לפני שבועיים) פותחת במאורעות היום השלישי למילתו של אברהם אבינו.

מעין החכמה

3. **וכמו** שנאמר: "ואברהם ושרה זקנים באים בימים" (בראשית יח, יא)...

בעבדים! הוא בטח פוחד שאם הוא ימצא אורחים, הוא יצטרך לעבוד!...

לכן הוא קם בשארית כחותיו והתיישב בפתח האוהל: אולי? בכל זאת?...

עוד אברהם יושב בפתח האוהל, והקב"ה בא לבקר אותו... ולמרות שאברהם זכה לגילוי שכינה, לבבו המשיך לכסוף ולהשתוקק לעשיית חסד, והקב"ה שראה כך שלח לו שלשה מלאכים המחופשים לעוברי אורח.

ולאחר שהם אכלו ושתו, הם התגלו לאברהם ושרה, ובישרו להם

שבקרוב יולד להם בן!⁵ בן שיאיר בקדושתו את כל הבריאה!

חסדים, ולכן הסיר מהשמש את הכיסויים שלה, ונתן לה להראות את כחה.

החום היה גורא ואיום, אף אחד לא העז להוציא את עצמו מחוץ לבית.

אך לבו של אברהם, שהיה מרכבה למדת החסד דאצילות, לא יכל להשלים עם העובדה שיעבור עליו יום ללא חסד!⁴ והוא שלח את עבדו אליעזר לחפש אחר איזה אורח... אך אליעזר חזר בפנים נפולות ובידים ריקניות! לא! לא מצאתי שום אורח!...

אברהם הסתכל על אליעזר באכזבה וחשב לעצמו: 'אין אמונה

מעין החכמה

ישראל באומרם: 'ברוך אתה ה', מגן אברהם'. וכן ב'ברכת האורח' שבברכת המזון אומרים: 'הרחמן הוא יברך את השולחן הזה שאכלנו עליו, ויסדר בו כל מעדני עולם, ויהיה כשולחנו של אברהם אבינו עליו השלום'. וכשמלים ילד יהודי מברכים: 'אשר קידשנו במצוותיו, וציונו להכניסו בבריתו של אברהם אבינו'.

וכל זאת כדי להראות שמי שמכבד את הבריות הוא החביב ביותר על הקב"ה, וכמאמר חז"ל (אבות פ"ד מ"א): 'איזהו מכובד? המכבד את הבריות', וכן אמרו (שם פ"ג מ"י): 'כל שרוח הבריות נוחה הימנו, רוח המקום נוחה הימנו', וכל העולם כולו עומד על כבוד הבריות... עיי"ש באורך.

5. ובמאמר מוסגר: עלינו לדעת, שהברכה הכי גדולה שיש בעולם,

4. בשיחה שמסר אבא מארי עט"ר רבינו יורם מיכאל אברגיל זיע"א (אמרי נועם - מועדים, סוכות - מאמר ו), אמר כך:

אברהם אבינו מסמל את מדת החסד כידוע. לאברהם אבינו ע"ה היתה אהבת הבריות שאין כדוגמתה. טוב לבו של אברהם אבינו היה נשפך מעצמו ומציף את כל מי שפגש בו. ודרכו היתה לכבד את כל הבריות באשר הם. ואפילו אם הם היו רשעים גמורים, היה אברהם אבינו מכניס אותם לאהלו ועורך לפנייהם סעודה דשנה כיד המלך, ועומד עליהם ומשמשם. ולכן אברהם אבינו קשור לחג סוכות (כדיאתא בטור או"ח - סימן תיז) שהרי 'סוכה' ראשי תיבות: 'סועד וסומך כל הנופלים'.

לכן זכה אברהם אבינו ש'ברכת אבות' שבתפילת העמידה נחתמת על ידי כל עם

פרשת תולדות - גדילתו של יצחק אבינו

'הסתבננו' - הכריז בקול - לא מספיק לי הפיות' הרעבים שמוטל עלי להאכיל, ועכשיו נוסף עוד אחד!...

הקיץ הגיע, ובסיומו ילדה אשתו של ר' ישראל דוד ילד נוסף - הילד השלשה עשר!

מספר ימים לאחר לידתו חלה הילד, ואמו המודאגת לקחה אותו לרופא. באותה עת נעצרה מרכבה הדורה ליד ביתו של הרופא ומתוכה ירדו אציל פולני ואשתו כשהם נושאים עמם את ילדם הקטן שחלה...

חדר ההמתנה של הרופא היה באותו יום עמוס בצורה מיוחדת, והם המתינו, תוך כדי המתנה הבחינה אשת האציל בתינוקו של ר' ישראל דוד, והוא מצא חן בעיניה. היא קמה ממקומה וניגשה אליו, מבעד לקפלי השמיכה הוא נעץ בה את עיניו התכולות... המבט הזה, שבקע מעמקי לבו הזך, חדר לתוכה ובקע את כל אישיותה...

היא פתחה בשיחה עם אמו, ואט אט הוסרו המחיצות, והיא שומעת על הקשיים היום יומיים המלוים אותה.

היא מודיעה: אני ובעלי האציל נבוא אליכם לביקור!

הם באו, ונחרדו למראה עיניהם... האציל פנה לר' ישראל דוד והחל לשוחח עמו, באותה שיחה נקשרו קשרי ידידות ביניהם והוא שאל אותו: האם ברצונך לעבוד אצלי כמוזכירי האישי? **ור'** ישראל דוד קפץ על ההצעה בשמחה.

הפריץ העניק לו במתנה בית מפואר ומאובזר במיטב הרהיטים, והכסף מהעבודה החדשה זרם לבית, ומילא אותו בכל מה שצריך...

כשזוכים להביא לעולם יהודי נוסף! ולכן כל אדם חייב לכסוף ולהשתוקק לזכות הזו שתהיה לו משפחה מרובת ילדים!

ובענין זה הובא בירחון 'אז נדברו' ויזיניץ (מספר 80 - עמוד 45):

בעיירה ראוונע, השוכנת במרחק של מהלך יום מהעיירה טאלנא, מקום משכנו של הצדיק רבי דוד מטאלנא, התגורר יהודי כפרי, ר' ישראל דוד שמו, אשר היה מטופל במשפחה ברוכת ילדים - שנים עשר ילדים - ואולם ככל שגדלה משפחתו, כן התמעטה פרנסתו ומזלו לא שפר עליו, ובקושי הספיק לכלכל את בני ביתו בלחם צר ומים לחץ.

חורף שנת תרל"ט, היה חורף קשה מאוד, סופות השלגים כיסו את האדמה במעטה כבד, והקור העז, הקשה על אורח חייהם של כולם, ועל אחת כמה וכמה של ר' ישראל דוד, שהיה מתפרנס משאיבת מים והספקתם לבתים, פרנסה זו מטבעה לא העניקה לבעליה שפע רב, היתה זו מלאכה קשה, נשיאת הדליים הכבדים, והובלתם לבתי הלקוחות...

ובמיוחד באותו חורף קשה, שבכל הזדמנות קפאו המים לקרח...

ילדיו רעבו ללחם פשוטו כמשמעו. **והוא** קם ונסע לרבי דוד מטאלנא. כאשר נכנס החל לבכות ואמר: אני ואשתי הורגלנו לצום, אך מה יהא על שנים עשר ילדי?

רבי דוד הקשיב בלב הומה, ואז בירך אותו: יהי רצון שאשתך תלד בקרוב בן זכר.

ר' ישראל דוד יצא מהרבי, וחזר לביתו.

מסילות אל הנפש

פרשת תולדות - גדילתו של יצחק אבינו

המילה. ק' - מאה שנות העבודה של אברהם.

אברהם ושרה לא סמכו על ההבטחה של המלאכים, שבנם יהיה 'חסין קדוש', אלא השתדלו בכל יכולתם לחנכו לקדושה ולטהרה...⁶

וכשהיה יצחק בן 37 שנה, התגלה הקב"ה לאברהם אבינו וציווה אותו לעלות את יצחק לעולה!

במהלך העקידה פרחה נשמתה של שרה... ובנקודה הזו מתחילה פרשת חיי שרה...

מעין החכמה

כך הגיעה כיתה אחת מתלמוד תורה לרב שטיינמן זצ"ל להיבחן על ידיעותיהם. משכנסו לחדרו, התמלאו חרדת קודש מדמותו העילאית והמרוממת של מרן הרב שטיינמן זצ"ל.

החל הרב לשאול שאלה ברמת הלימוד התואמת והשיבו כולם תשובות נכונות ומדוייקות. הפליא מתובלות בפלפול דאורייתא.

והשיבו כולם אמרנו!! כולם למעט אחד שלא ידע.

לכאורה מי ישים לב כשקולות התורה נשמעים מכל עבר וההתלהבות רוגשת גועשת וגולשת בחלל החדר.

אך גדול הדור הענק הבחין בפרט הקטן.

וישאל עוד שאלה אך הפעם ברמת לימוד בינונית ושוב כולם עונים תשובה ניצחת ושוב המלמד רווה רוב נחת אך לבו של

ובאמת, בהיות אברהם בן 100, ושרה בת 90, נולד להם בן!

ואברהם ושרה שהיו נביאים וראו מראות אלקים, ראו שבאמת בבנם מאיר אור גדול! והם הבינו שאור כזה גדול יכל לרדת לעולם רק אחרי שנים ארוכות של התקדשות ומסירות נפש!

ומכיון שהתינוק הזה היה התמצית של כל העבודה שלהם, לכן הם קראו לו יצחק, שפירושו: " - עשרה נסיונות. צ' - תשעים שנות העבודה של שרה. ח' - שמונת ימי

כמה חדשים חלפו מאז, ור' ישראל דוד נסע שוב לרבי דוד מטאלנא וסיפר לו על כל מה שקרה עמו.

ורבי דוד הסביר: כאשר באת אלי בפעם הראשונה, ראיתי שגזרה עליך גזירת עניות, וחרפת רעב.

וחיפשתי דרך להמתיק מעליך את הדינים, ללמד עליך זכות ולעורר רחמים...

ולא מצאתי שום פתח של ישועה...

ולכן באתי בתחבולה - לפעול עבורכם ילד נוסף, וילד זה יבוא לעולם במזל של עשירות, ובזכותו תהנו כולכם!....

6. מנהג ידוע ומקובל היה בתלמודי התורה ללמוד ולשנן היטב את הגמרא הקדושה יחד עם הרבי המלמד ולהגיע עם התלמידים להיבחן אצל גדולי הדור ולקבל את ברכתם.

למרבה הפלא ולתדהמת כולם הסכים והצטרף ואף ישב בשיעור.

אם היה קשוב... אם התעניין אין איש יודע הרי שנים רבות מנותק הוא מחיי תורה. לאחר התפילה עברו באי השיעור לברכת שבת שלום מהרב, וכשהגיע תורם של האב והבחור, הקדים האב וגילה לרב בסוד כי זהו בנו ושח בפניו על תוכניותיו המצערות.

כשעבר הבחור ועמד אל מול הקודש הביט בו בעיניו הטובות וכולו שופע אהבה טהורה וחמלה ושאלו: האם בשנים אלו בם בחרת לחיות חיים של פריקת עול חשת רגעים של הרהורי חרטה, הרהורי תשובה.

והבחור השיב: כן, שלש פעמים אחז אותי הרהור חזק של חרטה.

דע לך השיב לו הרב: שלש פעמים זכית להגיע למדרגות גבוהות של תשובה שאפילו צדיקים גמורים לא הגיעו כל ימי חייהם ואף עתה יש לך הזדמנות להגיע למדרגה גבוהה זו.

אם תחליט לסור מהחלטתך - החלטה שנראית לך קטנה אך יש לה השלכות גדולות על חייך ועל חיי ילדיך. כך אמר ולא הוסיף...

דיבורים אלו הותירו רושם עז והדליקו אף הבעירו את הניצוץ היהודי... לאחר כמה ימים הודיע הבחור כי ביטל את ההחלטה הנוראה... ושב לחיק הוריו ומשפחתו ואט אט לחיק התורה והמצוות.

כששאלוהו מדוע הסכים לבוא באותה שבת לשיעורו של הרב שטיינמן מה גרם לו להצטרף... להתחבר אחרי שנים שבחר להתנתק...

ענה וסיפר עם זכרונות מתוקים וערבים על אותו מפגש עם אותה הרגשה נוראה ומתסכלת...

מרן הרב שטיינמן נשאב אל הילד ההוא שגם הפעם לא הצליח לענות, ניסה הוא... אך לשוא.

שאלה נוספת נזרקה בחלל החדר והפעם ברמה נמוכה מאוד ועיניו של מרן בצפייה למוצא פיו של הילד שמא עתה יענה וירחב לבבו... אך שוב אותו תסריט, כולם עונים בהתלהבות רבה והילד לא מצליח כמו כולם.

הסתיים המפגש כולם עברו לפני הרב שיאציל עליהם מברכותיו. כולם... וגם הילד המתוסכל והנבדק, משהגיע אל הקודש ממש העניק לו הרב שלש סוכריות, הביט בעיני הילד וכולו אהבה טהורה וחמלה, הניח בידו את שלשת הסוכריות ואמר לו: 'קח! זה בשבילך, ראיתך שלש פעמים מתאמץ בכל כחך להשיב על התשובות, דע לך שאצלי השכר לא נמדד בתוצאה אלא נמדד הוא בעמל וביגיעה.

עברו שנים מאותו מפגש... אותו ילד פרש מעולם הישיבות ובחר לו את הדרך הקלוקלת ללא עול תורה ומצוות. ניתק הוא קשריו מהוריו וממשפחתו ומשבגר יותר הכיר בחורה גויה והחליט להתחתן אתה.

שום שכנועים מהסביבה לא הועילו, הילד ההוא שכבר גדל ובגר, כך החליט ואין מי שיצליח להטיב דרכו.

יום החתונה קרב ובא והנה הזדמן לבחור, מכר מבני המשפחה ששידלו לבוא להתארך לשבת אצל הוריו והוסיף שכולם מצפים לראותו. ניאות הבחור והגיע, והוריו יחד עם כל בני הבית קיבלוהו בכבוד והכינו עבורו מעדני עולם אשר אהב.

בשבת בצהריים לפני תפילת מנחה אמר האבא בקול שהרב שטיינמן מוסר כעת שיעור ושאל את בנו אם רוצה הוא להצטרף.

להבקיע את החושך...

רְבִקָּה בַת בְּתוּאֵל הָאֲרָמִי מִפְּדֵן אָרָם אָחוֹת לְבֵן הָאֲרָמִי לֹא לְאִשָּׁה" (שם כה, כ).

ואנו קוראים ושואלים: הרי בפרשה הקודמת הקדישה התורה יותר מששים פסוקים לשידוכו של יצחק, ושם כבר למדנו את כל הפרטים, ולשם מה חוזרת התורה הקדושה על הפרטים הללו?

ויותר קשה, שבפרשה הקודמת הם כבר התחתנו, וכבר חיים יחד. אז בשביל מה חוזרת התורה על פרטי השידוך?...

ומצאנו לגה"ק הרב נפתלי צבי יהודה ברלין זי"ע"א (העמק דבר - בראשית כה, כ), שכתב כך:

כשמתבוננים בפסוק הזה רואים שנאמר: 'בקחתו את רבקה', וצריך להבין למה לא נאמר בצורה פשוטה יותר 'ויקח את רבקה'?

אלא שבאמת יצחק רצה לשאת אשה בגיל צעיר יותר, אך הוא לא מצא! ורק בהיותו בן 40 הוא מצא⁷, ולכן נאמר: 'בקחתו את רבקה'.

פרשת חיי שרה נקראת כך כי היא מסכמת את חייה של שרה. אך אם נתבונן נראה, שרק מספר פסוקים בודדים מאוד, עוסקים בשרה ובקבורתה. ואילו רובה הגדול עוסק בשידוכו של יצחק.

ממהלך הפסוקים אנו רואים עם כמה קשיים הוצרך אליעזר להתמודד... עם איזה חושך רוחני וטומאה נוראה הוא הוצרך להילחם.

אך בסופו של דבר הוא הצליח לבקוע את כל מסכי החושך, לברור משם את רבקה, ולהביא אותה לאדונו, יצחק.

יצחק ורבקה התחתנו, וכך נאמר: "וַיִּבְרָא יִצְחָק הָאֱהָלָה שָׂרָה אִמּוֹ וַיִּקַּח אֶת רַבְקָה וְתָהִי לֹא לְאִשָּׁה וַיֵּאֱהָבֶהּ וַיִּנָּחֶם יִצְחָק אַחֲרֵי אִמּוֹ" (בראשית כד, סז).

וכאן מסתיימת פרשת חיי שרה. ומתחילה פרשת תולדות.

והנה כתחילת פרשת תולדות נאמר: "וַיְהִי יִצְחָק בֶּן־אַרְבָּעִים שָׁנָה בְּקַחְתּוֹ אֶת־

מעין החכמה

להתייחס, לדעת לדבר בדיבורים נכונים, לדעת לגשת לכל נפש.

7. וזו גם הסיבה שיעקב אבינו לא נשא אשה עד גיל 84, באשר הלך בדרך אברהם. ויצחק ולא נמצאת אשה לפניו.

על אותן שלש סוכריות שקיבל... על דיבור מרומם נפש! מכבד! מעצים! שהדליק לו את הנפש אז... והיום הדליק לו את הניצוץ בנשמה.

האח! ולואי ונזכה כהורים! כמחנכים! לשים לב בעירנות לכל נשמה, לדעת

זאת הוא לא נמנע מלהתחתן עמה, כי הוא ידע שהיא זיווגו! ורבקה גם היא ידעה זו...

ונמצא שהפסוק הזה בא לגלות לנו ששניהם ידעו והבינו שהם זיווג אמיתי, והם שייכים זה לזה...

וממשיך הפסוק ואומר: 'בת בתואל הארמי מפדן ארם אחות לבן הארמי, והיינו, שלמרות שהיא מעיר פדן ארם שאנשיה היו רעים ואכזרים, ולמרות שהיא היתה אחותו של הקליפה הקשה - לבן הארמי,⁸ בכל

עשרים שנות עקרות...

ב. מאיפה רש"י יודע שהם התפללו, אולי הם צעקו או שוועו וכו'?

ומצאנו להגה"ק הרב יעקב תעמריליס זיע"א, שביאר כך:¹⁰

דע, כי בשעה שברא הקב"ה את עולמו בראו תחילה בשם י"ה [העולה בגימטריא 15], כמו שנאמר: "כי ביה ה' צור עולמים" (ישעיה כו, ד), ואחר כך הוא שכלל את העולם ונעשה העולם ת"ק [העולה בגימטריא 500].¹¹

ממשיכה התורה הקדושה וכותבת, שכמעט עשרים שנה חלפו מיום חתונתם, וילדים אין!

וכאשר ראו יצחק ורבקה שהמצב כך, החליטו לצאת לקרב! וכך מתאר רש"י (בראשית, כה, כא) את מהלך הקרב: 'זה עומד בזוית זו ומתפלל, וזו עומדת בזוית זו ומתפללת!'

וצריך להבין:

מאיפה רש"י יודע שהם עמדו בזוית והתפללו, אולי הם עמדו באמצע החדר?

מעין החכמה

11. **זה** לשונו של רבינו בחיי (שמות כה, ז): 'יש לך לדעת כי כלל הדברים שבפרשה זו (פרשת תרומה) שהזכיר הכתוב תרומה הן 15, כי הבשמים והסמים הכל אחד.

ואלו הן 15 הדברים המובאים בתרומת המשכן: זהב, כסף, נחושת, תכלת, ארגמן, תולעת שני, שש, עיזים, עורות אלים, מאודמים, עורות תחשים, עצי שיטים, שמן, בשמים, אבני שוהם, אבני מילואים.

8. **ואמרו** בגמרא הקדושה (בבא בתרא קי.): 'רוב בנים דומין לאחי האם'.

9. **שהרי** בעשרה לשונות נקראת התפילה כמובא במדרש (דברים רבה, פרשה ב - אות א), וז"ל: אמר ר' יוחנן, עשרה לשונות נקראת תפילה, ואלו הן: שְׁנֵעָה, צַעֲקָה, נַאֲקָה, רִנְיָה, פְּגִיעָה, בִּיצוֹר, קְרִיאָה, נִפּוּל, ופִּלּוּל, ותחנונים.

10. **והביא** דבריו בספר דרוש שמואל (פרשת ויצא - ד"ה ויעתר יצחק) להגה"ק הרב שמואל פייבוש כהנא סופר זיע"א.

פרשת תולדות - למה זה אנכי?! ...

היא, היינו שם י"ה. וזה שכוון רש"י
דבריו הקדושים: זוית זו וזוית זו -
דכל אחד מהם אחז בקצה שמו.

והאותיות שנשארו הן 'צחק' 'רבק',
הן בגימטריא ת"ק! ויחד
עם חיבור הקצוות, בדיוק 515 כמנין
'תפלה'!

ולכן כתב רש"י שהם התפללו...

והקב"ה שמע תפילתם, "ויעתר לו ה'
ותהר רבקה אשתו" (בראשית כה, כא)...

למה זה אנכי?! ...

וכן כשהיתה עוברת ליד בית מדרש
הוא היה משתולל - אני רוצה לצאת!...

וחוץ מזה, הוא היה כנראה
היפראקטיבי, וכל הזמן הוא
קפץ ורב, היכה ושרט, בעט ונשך...

והיא לא הבינה למה היא כל כך סובלת
ממנו, ולכן היא שאלה: 'למה זה

וכן אדם עולם קטן, כשמתפלל בכונה
בונה עולם. וכשהוא רוצה לברוא עולם
הוא צריך את שתי הבחינות: ט"ו, ת"ק.

וחיבור שתי הבחינות הללו, ט"ו ת"ק,
עולה בגימטריא 'תפלה'!

ויצחק ורבקה שהיו עקרים לא יכלו
לבנות עולם, נתחברו במספר
שמותם יחד להתפלל:

התחלת תיבת יצחק היא האות יו"ד,
וסוף תיבת רבקה היא האות

ממשיכה התורה וכותבת: "ויתרוצצו
הבנים בקרבה ותאמר אם

כן למה זה אנכי" (בראשית כה, כב) ...
ההריון של רבקה היה קשה, כנראה
שבתוך בטנה היה תינוק חסר יציבות,
חסר עמוד שדרה, ולכן כשהיא היתה
עוברת ליד בית עבודה זרה הוא היה
מתחיל להשתולל - אני רוצה לצאת!

מעין החכמה

יכולים לעשות תיבה שלימה, חוץ מהניקוד
שוא.

לדוגמא: פֶּלֶּ, מֶה, אֶד, אֶלֶּ, אוּ, אִי...].

כי המשכן דוגמת בריאת העולם, וטעם הדבר
בבריאת העולם ובמשכן כדי לרמוז מה
שכתוב: "כי ביה ה' צור עולמים" (ישעיה כו, ד).

גם כנגדן נמצאו ט"ו פעמים ת"ק בשבעה
רקיעים... עיי"ש באורך.

וכנגדן יש בפסוק הראשון: "בראשית ברא
אלהים את השמים ואת הארץ"
(בראשית א, א), 15 הברות מן הניקוד חוץ
מניקוד שוא שנקרא עבד.

[וכתב הגה"ק הרב נפתלי הירץ זיע"א (ספר
נפתלי, פרשת תרומה - אות ד), וז"ל: ופירש
לי הר"י פופיגין הטעם למה נקרא השוא
עבד, לפי שמכל נקודה ונקודה בפני עצמה

אשה דוקא אותי (את רבקה), אם גם ממני נולד רשע, אם כן היה יכול לישא אשה מבנות כנען וגם כן יהיה כן.

וזהו שאמרה: 'אם כן למה זה אנכי' - למה אברהם בחר דוקא בי? אם יצא ממני בן רשע, אז במה אני יותר טובה מבנות כנען?!

ולבנה של רבקה התפורר לאלפי רסיסים. 'אני כנראה לא ראויה! לא מספיק קדושה וטהורה!'

'ובטח' - המשיכו מחשבותיה לסעור - 'אם אלך לספר על כך לחמי אברהם או לבעלי יצחק, הם יסתכלו עלי בתמיהה: 'מה? את מעוברת בבן רשע? אז זה סימן שאין תוכך כבוד! ואולי, אולי אברהם יגיד ליצחק לגרש אותי...'
'לא!' אני לא מסוגלת!'

'אבל' - צצה מחשבה נוספת - 'יהודי חייב להיות מחובר לתלמידי חכמים! יהודי לא יכול לחיות את חייו כשהוא מנותק מתלמידי חכמים!¹² ואז היא החליטה ללכת לצדיק שהיה עדיין חי בימיה - שם בן נח!

אנכי! ולכאורה, השאלה הזאת לא מובנת! שהרי התינוק הוא הבעיה, ואם כן היא היתה צריכה לשאול 'מה עובר על התינוק', ולא לשאול על עצמה 'למה זה אנכי?'

ומצאנו לגה"ק הרב יהודה אסאד זי"ע"א בספרו דברי מהרי"א (חלק א - עמוד 44), כך:

כתב לי גדול אחד (הוא הגה"ק הרב שלמה קלוגר זי"ע"א), פירוש על הפסוק: 'ויתרוצצו הבנים בקרבה ותאמר אם כן למה זה אנכי?...'!

דאברהם ציוה לאליעזר שילך לפדן ארם ליקח משם אשה לבנו, והיינו מטעם דידע אברהם ברוח קדשו שמכל בנות הארץ לא יהיה יכול יצחק להוליד מהם זרע כשר וצדיק, רק ממשפחתו (הנמצאת בפדן ארם) ידע שמהם יכול להוליד זרע צדיק, ועל כרחך גם רבקה ידעה זאת.

על כן כשראתה שהתרוצצו הבנים, והיינו כשהלכה לפני בית עבודה זרה היה עשיו מפרכס לצאת, וראתה רבקה שמצידה נולד זרע רשע, והיה קשה לה אם כן למה הוצרך יצחק לישא

מעין החכמה

אמונת חכמים היא אבן שתיה ליהדות. על המקרא: "רק הישמר לך... פן תשכח את הדברים אשר ראו עיניך וגו'" (דברים ד, ט). אומר הרמב"ן, שמתייחס למעמד הר סיני.

12. כתב הגה"צ רבי אליהו שוועי זצ"ל, ראש ישיבת פילדלפיה (הובאו דבריו בספר אוצרות של חינוך - מעשה ח"י"א, חלק ב עמוד רצט), וז"ל:

יעצו לאב האלמן, שיבקש בעצמו, יתאר מצבו, ויפרוץ בבכי, אולי יצליח לחלץ מהרב ברכה, והישועה מובטחת.

מה לא יעשה אב עבור בתו האהובה, המתייסרת ודועכת. בא לפני הרב, והמחזה המרטיט לא ישכח מלב הנוכחים. פרץ בבכי נרגש. אמר, למען ה', את האשה איבד, סאת סבלו מלאה, שהתינוקת תינצל, שיאמר לצרתו די. כל הנוכחים דמעו והתייפחו. אף הרב התרגש. פנה לעומד מימינו: מה אתה אומר?

מה יאמר, האם יודע הוא חשבונות שמים, האם מבין מדוע שתק הרב עד הנה, איך יתערב בדבר שאין לו בו מושג. אמר: אני מקוה שהילדה תבריא.

פנה הרב לעומד לשמאלו: ומה אתה אומר?
שערי דמעות לא ננעלו - ענה.

שקע הרב במחשבות: לכו, ושובו מחר.

הבינו הסובבים שחומת הדינים נסדקה, וההתרגשות היתה עצומה. למחרת שבו בלב הולם, בצפיה דרוכה.

הביט רבינו באב הנרגש, הדרוך, ובישרו: הבת תחיה - אבל צריך לשמוע בקול חכמים!

אינן לתאר את פרץ השמחה, הבת תחיה! הפנים קרנו, הלבבות התרוננו, הבת תחיה! מי, מלבד הרב, יכול לומר משפט כזה על תינוקת החולה במחלה. ביחוד, כשבתחילה לא הסכים לברך. לא הסכים, כי ידע שנגזרה גזירה. נגזרה, וביטלה! ממש כדברי הגמרא (מועד קטן טו:), שהקב"ה גוזר גזירה, והצדיק מבטלה...

אבל - צריך לשמוע בקול חכמים!...

התורה מזהירה אותנו מפני שכחת מעמד זה כערובה לקיום מצוותיה. ואם תאמר: מה ערובה היא בשביל הדורות הבאים, אשר לא עמדו בהר סיני, ולא ראו את הקולות והברקים:

משיב הרמב"ן, כי הערובה מיוסדת על האמון שרוחש כל ילד יהודי להוריו. על האמונה שמאמין כל תלמיד ברבו. ועל יסוד איתן זה, אכן, נתגבשה כל המסורה היהודית. כה נמשכה שלשלת הדורות של אומתנו במשך אלפי שנים עד לתקופתנו.

זכורני כיצד רבינו הגאון רבי אהרן קוטלר זצ"ל, דיבר אודות המסורה האישית שלו. הוא היה מספר בהתרגשות כי הוא עצמו קיבל מ'החפץ חיים', והחפץ חיים קיבל מתלמידי הגר"א...

והרגשנו איך בהתרגשותו מאשר רבי אהרן את המסורה שלו... ראינו בעיני בשר, איך היו אצלו 'הדברים שמחים כתינתן מסיני'. ראינו אצלו את כל האש הגדולה, את ההתלהבות, הלהט של מעמד הר סיני...

ובענין זה הובא בספר רבינו האור לציון (חלק ג - עמוד 350):

מעשה באשה שחלתה ונפטרה, והותרה אחריה אלמן שבור ורצוף, ובת קטנה. לא ארכו הימים, והבת חלתה במחלה הנוראה. באו והזכירוה לפני הגה"ק רבי בן ציון אבא שאול פעם פעמיים ושלוש, ולא הגיב.

המקרה היה קורע לב, והבן של הרב נחלץ לעזרה, הפציר לפני אביו לברכס. הן אהוב היה עליו כנפשו, מילא כל מבוקשו, אף הכלה הצטרפה לבקשות, אך הרב בן ציון התבצר בשתיקתו.

דעי לך רבקה כי יש בתוכך שני גויים, יעקב ועשיו. ומשני אלו עתידים להיות בדור אחד שני צדיקים: רבי יהודה הנשיא - מיעקב. ואנטונינוס - מעשיו.

כלומר אף שעשיו היה רשע, אף על פי כן עתיד לצאת ממנו צדיק, אבל אם היה יצחק נושא אשה מבנות כנען היה דור שכולם רשעים עד עולם!...

ובמאמר מוסגר: מבואר בדברי המדרש, שכל מי שהוא מקבל פני זקן כמקבל פני שכינה.¹³ כי יש כח בראיה לבד של הצדיק לזכך את הנפש! ובוזה

וכמו שנאמר בהמשך הפסוק: "ותלך לדרוש את ה'" (בראשית כה, כב), ואמרו במדרש (בראשית רבה, פרשה סג - אות ו): 'ותלך לדרוש את ה'?! והלא לא הלכה אלא למדרשו של שם ועבר? אלא ללמדך, שכל מי שהוא מקבל פני זקן כמקביל פני שכינה!

ופירש העץ יוסף (שם): 'כי שכינתו יתברך מופיעה על הצדיק, ובהתקרבותו לצדיק יתדבק גם בו רוח הקדושה קצת, על דרך: "ואצלתי מן הרוח" (במדבר יא, יז)!

וכך ענה לה שם: "ויאמר לה שני גויים בבטנך ושני לאומים ממעיך יפרדו" (בראשית כה, כג)...

מעין החכמה

חכם? ולא עוד אלא שהחפץ חיים ורבי חיים עוזר, שני המאורות הגדולים, שכל בני ישראל סמכו עליהם, גם כן קראו לו 'מורינו'!

והשיב הרב שך: הרב רוזנהיים היה אדם משכיל, פיקח, נבון ומבין ויודע בכל, ובכל זאת הוא ביטל את דעתו לגמרי כלפי גדולי ישראל, ולא חיפש שום תירוץ לעשות דברים לפי הבנתו, אלא מה שאמרו גדולי ישראל, היה זה בשבילו סוף דבר!

ולא איבד ולא חיסר מלקיים דבר אחד מרצון גדולי התורה, ומשום כך ראוי היה להיקרא 'מורינו הרב'... (להתענג בתענוגים - עמוד צו, לגאון הרב י. גרינבוים שליט"א).

ואחד מהגדולים ביאר על דרך זה את מאמר חז"ל (בבא קמא צב. א): 'כל המחובר לטהור -

איש, מלבד האב, לא הבין. מאוחר יותר, גילה האב: פעם, שנים לפני כן, נועץ ברב בענין מסויים, הרב הורהו הוראה בענין, והוא לא ציית, פעל אחרת. לא הצליח, והבין ששגה. לא סיפר על כך לרב. אבל עכשיו, שבא וביקש על בתו, שבאמת נגזרה עליה גזירה ויש כח באמונת חכמים עזה לפעול אף תחיית המתים על ידי החכם (משך חכמה - הפטרת פרשת וירא) על האב לשפר נקודה זו - לשמוע בקול חכמים!

13. ועד כדי כך שהוא יכול לזכות לתואר 'מורינו הרב'! ונרחיב:

פעם נשאל הגה"ק הרב אלעזר מנחם שך זיע"א, כיצד יתכן שר' יעקב רוזנהיים ז"ל נשיא אגודת ישראל נקרא בתואר 'מורינו הרב', על אף שלא היה רב, וגם לא תלמיד

תקופה נולדו לה תאומים: יעקב ועשיו.

על עשיו אין מה לדבר כלל, איש עם דם קר, חסר לב וחסר רגש... וממנו יצאו כל בני אדם.

ולכן נתמקד ביעקב...

יובן הסיפור עם הרב נסים יגן (שהבאנו בתחילת השיחה), שכבר בהתקרבות שלו לרב הוא חזר בתשובה!...

התשובה שהשיב לה שם בן נח השיבה את רוחה, והיא חיכתה ללידה. וכעבור

שלב אחרי שלב...

התלבשה בגופו של יעקב החלה לעבוד את בוראה, באמת ובמסירות נפש.

יעקב אבינו כל חייו עבד את בוראו בכל כחו, ובריוח כל הכחות בהקמתו של עם ישראל. אולם, אף על פי שהיתה לו נשמה גבוהה ועבודה נוראה, לא יכל לזכות לשלימותו, עד שריחמו עליו מן השמים והעניקו לו, במתנת חינם, נסיונות ובזיונות, צער וחלישות דעת.¹⁴ ועל ידי כך זכה, שהזדכך חומריו בתכלית, וזכה להגיע לשלימותו.

אך הקדמנו את המאוחר, ונתחיל מזההתחלה:

אחרי הזיכוכ הנורא שעברו אברהם ושרה. ואחרי העבודה העצומה והלב הנשבר של יצחק ורבקה, החליט הקב"ה להתקדם עוד שלב בבירור ענף הנשמות הקדושות, והוא שלשל לעולם שתי נשמות: אחת מהטומאה - עשיו! ואחת מהקדושה - יעקב!

באופן שכל סיגי הגבורה שעוד היו ביצחק יצאו בעשיו, וכל הטוב והקדושה יצאו ביעקב!

נשמתו של יעקב אבינו היא נשמה עצומה ונוראה, ולכן כבר מאותה עת בה

מעין החכמה

14. ובמאמר מוסגר, בגמרא הקדושה (כתובות י"ז) אמרו: 'לפום גמלא שיחנא', והיינו שהגם שהיגמלי הוא יספינת המדבר, ותפקידו לשאת משאות ואנשים על גבו, לא כל הגמלים שוים. כי ככל שהגמל בעל ממדים וכח גדולים יותר, כך דורשים ומבקשים ממנו יותר.

ורצו ללמדנו כי איש הישראלי, ככל שיש לו נשמה גבוהה וקדושה יותר, מסלול

טהור, דהנה למראית עין דברים אלו חסרי הבנה. שהרי כמה יגיעות יגע הטהור, כמה חיבוטי נפש וקשיים עברו עליו עד שזכה לטהרה, ולבסוף בא אדם ומתקרב אליו, וכבר נהפך להיות טהור!?

והשיב, שלזכות להתחבר לטהור, ולבטל את דעתו לדעתו של הטהור, זה לא פחות קשה מהעבודה שהיתה לטהור...

את יעקב אחיו ונלחם עמו... וכאשר הגיע זמן הלידה, היכה עשיו את יעקב, ומיחה בו שלא יקדימונו לצאת לאויר העולם, עשיו יצא ראשון מבטן אמו, והשאיר את אחיו יעקב מוכה ועזוב וגלמוד ואין מושיע לו... וברוב סבלו של יעקב ידו אוחזת בעקב עשיו, כדוגמת הטובע בים ונאחז בקש בנסיונו להציל את נפשו, כי קטן יעקב ודל בלי מגין ומושיע...

בשיחה שמסר הגה"ק הרב יקותיאל צבי הלבראשטם זיע"א,¹⁵ האריך לבאר את מסלול הבזיונות שעבר יעקב אבינו, ובניא חלק מדבריו: **כאמור**, רבקה התעברה בתאומים, שני בנים שעתידים להיות במהלך ההיסטוריה יריבים קשים ומרים. **וכידוע**, היריבות ביניהם החלה כבר בבטן אמו! כבר בבטן אמו ציער עשיו

מעין החכמה

אבל מחמת שבני אדם אינם יודעים את מעלת הבזיונות, על כן כשמישהו יוצא עליהם באיזו 'ציאה' מיד הם נשברים ומתרסקים.

ובאמת, עלינו לדעת, כי אי אפשר להתקדם כלל ברוחניות, בלי שמקבלים הרבה בזיונות! בלי שחשים חלישות הדעת הרבה מאוד! וכך גילה לנו רבינו הקדוש רבי נחמן מברסלב זיע"א (ליקוטי מוהר"ן - קמא, תורה קסא), וז"ל:

המחלוקת מגביה ומרים את האדם, כי "האדם עץ השדה" (דברים כ, יט), והנה עץ המונח על הארץ, אי אפשר לו להגביה את עצמו, כי אם על ידי שבאין עליו מים שוטפין אזי המים מרימין ונושאים את העץ, והמחלוקת נקרא מים, כמו שכתוב: "סבוני כמים כל היום הקיפו עלי יחד" (תהלים פח, יח)! עכ"ל.

ועל כן צריכים לשמוח מאוד, ולהרחיב דעתו מאוד, בכל בזיון ויעקיצה' שעוקצים אותו, שבכך מתכפרים עוונותיו, ומגדלים את אישיותו.

15. שפע חיים - רעוא דרעוין (פרשת תולדות, מאמר יב - אות ב).

הטהרה שלו ארוך ומפותל... וכדי לזכות לשלימותו הוא חייב להתנסות בנסיונות.

וכל יהודי המתמודד בנסיונות וקשיים, וחווה מלחמות תדירות (עם היצרים והתאוות) - שידע שזו עדות על כחות נפש נעלמים הטמונים בו המחכים להתגלותן ולהפיץ אורן.

ובפרט, מנסים כל אדם, בנסיון הגדול, כיצד הוא מתמודד עם בזיונות והערות...

וכדי ללמוד כיצד יש להתמודד עם 'חלישות דעת', נביא את דבריו של הגה"ק רבי אליעזר שלמה שיק זיע"א (שיחות מוהרא"ש, חלק ט - עמוד לה) שאמר, וזתו"ד:

הבזיונות הם לטובת האדם, כי אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא, והקב"ה אב הרחמן הרוצה בטובת האדם מעניק לו בזיונות, שעל ידי כך יתכפרו כל עוונותיו.

ואם היה האדם יודע את מעלת הבזיונות, ואת גודל התועלת שהוא מקבל מכך שמחריפים ומגדפים אותו, היה שש ושמח מאוד בכל בזיון וירידה' שמבזים אותו ויורדים' עליו.

"וְאֶחָרַי כֵּן יֵצֵא אָחִיו וַיְדוּ אֶחְזָת בְּעַקֵּב עֲשׂוֹ וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב" (שם פסוק כו) - אין איש שם על לב, ורק יצחק אביו היה בקוראי שמו - ויקרא שמו יעקב, יעקב נשכח כמת מלב מתוך שנאתם אליו...

יעקב כבר בלידתו קיבל כאלו בוז ובזיונות, ולעת כזאת גם מדת הדין פונה מכל עיסוקיה ומעוררת רחמים, ולכן דייקא יצחק שמדתו בחינת דין, קרא שמו יעקב!
ויעקב המשיך בדרכו!...

והבזיונות של יעקב המשיכו גם אחרי הלידה...

כך מתוארת לידת עשיו: **"וַיֵּצֵא הָרִאשׁוֹן אֲדָמוֹנִי כְּלוּ כְּאֶדְרֵת שֶׁעַר וַיִּקְרָאוּ שְׁמוֹ עֲשָׂו"** (בראשית כה, כה) - כולם קראו לו עשיו, כל אנשי אותו דור שהיו משוקעים בעבודה זרה, כשראו את עשיו, שמחו וצהלו לקראתו, הנה גבר כלבבנו! **"וַיִּקְרָאוּ שְׁמוֹ עֲשָׂו!"**

ואז יצא יעקב, ואנשי אותו הדור עיקמו פיהם בבוז, מי זה האדוק? הנה, מי צריך אותו בכלל!?

תתן אמת ליעקב...

ובגיל שלש עשרה, קיבל עשיו משבר. וכך נאמר: **"וַיִּגְדְּלוּ הַנְּעָרִים וַיְהִי עֲשָׂו אִישׁ יָדָע צִיד אִישׁ שָׂדֵה וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם יֹשֵׁב אֲהָלִים"** (בראשית כה, כז).

ופירש רש"י, וזה לשונו: וייגדלו הנערים ויהי עשיו - כל זמן שהיו קטנים לא היו ניכרים במעשיהם ואין אדם מדקדק בהם מה טיבם, כיון שנעשו בני שלש עשרה שנה, זה פירש לבתי מדרשות¹⁶ וזה פירש לעבודת כוכבים.

יעקב ועשיו היו תאומים לא זהים בכלל, לא במראה החיצוני שכן עשיו היה שעיר ואדמוני, ויעקב איש חלק. ולא בכחות הנפש, שכן עשיו נמשך כל הזמן אל העולם שבחוץ, אל המרחב והשדות, ואילו יעקב נמשך אל היכלי החכמה והדעת...

ואף על פי כן עד גיל שלש עשרה הם צעדו באותם שבילים, וישבו יחד על אותו ספסל לימודים.

מעין החכמה

כי כמה דקות קודם לכן, נדרס ילד יהודי סמוך לשיבה, ונפצע קשה וראוי איפוא שיאמרו כמה פרקי תהלים לרפואתו.

16. סיפר אחד מתלמידי הגה"ק הרב משה פיינשטיין זיע"א, שיום אחד נכנס יהודי לשיבה בה לימד רבי משה, ואמר

היקר, ת... תן לי לא... לאכול מהעדשים
האדומות האלו... אני מתחנן...

התגנב יצר הרע ובא ליעקב: ¹⁶ יעקב
אתה שומע, עכשיו אפשר
להחזיר לעשיו על מה שעשה לך
בבטן, אתה רצית לצאת ראשון, ועשיו
פוצץ אותך במכות... עכשיו נראה לו
מה זה!

תגיד לו שאתה לא מסכים לתת לו לאכול
עד שיתן לך תמורת זה את הבכורה!

יעקב פונה לעשיו ואומר לו: אתה
רוצה לאכול? "מכרה כיום את-
בְּכֹרְתְךָ לִי... ו"הַשְּׂבָעָה לִי כִּיּוֹם"
(בראשית כה, לא-לג)... ועשיו מסכים!

מדת האמת שבערה ביעקב היא שעזרה לו
לצלוח את כל נסיונות החיים, וכמו
שנאמר: "תתן אמת ליעקב" (מיכה ז, כ):

שנתים חלפו מאותו היום, ואז נפטר
הסבא הגדול אברהם אבינו!

יעקב בן החמש עשרה הצטער מאוד על
פטירת סבו - מורו הגדול, וניגש
לבשל סעודת הבראה ליצחק אביו.

במרחקים הסתובב עשיו בין השדות,
וחיפש טרף... וגילו לנו חז"ל

שביום פטירת אברהם הספיק עשיו
להעפיל לפסגות רשע, ולמבצרי אופל...¹⁷

וכאשר ראה את התבשיל שבישל
יעקב, התמלא פיו ברוק; אחי

מעין החכמה

בסוגיא קשה, ולא יתכן שבזמן כזה, יקרה אסון
לילד יהודי בסמוך לשיבה... (להענג בתענוגים -
עמוד 323, לגאון הרב י. גרינבוים שליטי"א).

17. לשון יונתן בן עוזיאל (בראשית כה, כט -
בתרגום לעברית): ובאותו היום
שמת אברהם, בישל יעקב תבשילים של
עדשים, והלך לנחם את אביו, ויבוא עשיו מן
השדה והוא עייף כי חמש עבירות עבר באותו
היום: עבד עבודה זרה, שפך דם נקי, ובא על
נערה מאורשה, וכפר בחיי עולם שיבוא,
וביזה את בכורתו!

18. כך כתב הגה"ק רבי חנוך הניך
מאלכסנדר זיע"א (חשבה לטובה,
פרשת ויצא - ד"ה יוהיה העטופים!).

רבי משה קבע שהילד איננו יהודי, ואין
להפסיק את הלימוד לשם כך.

אמר האיש: 'אני בעצמי ראיתי שהיתה לו
כיפה על ראשו!'

אך רבי משה בשלו, הילד איננו יהודי.

יצא האיש לברר את הענין, וחזר מופתע,
אכן היה זה ילד גוי, שחטף לילד יהודי
את כיפתו, רץ לכביש ונדרס.

שאל האיש את רבי משה, מנין ידעתם
שהילד אינו יהודי, וכי נזרקה בכס נבואה?

השיב לו רבי משה: לא נביא אנכי ולא בן נביא,
אלא שבאותו זמן עסקתי בשיבה

ובשמים הסתכלו עליו במבט סלחני: תירגע, תירגע... יעקב אבינו הוא הבכור, שנאמר: "בְּנֵי בְּכָרִי יִשְׂרָאֵל" (שמות ד, כב), ועשיו האלים גזל את זה ממנו, ועכשיו יעקב בסך הכל החזיר לעצמו את הגזילה ואין בזה שום רמאות, ואדרבה עשיו גזל ממנו את הנזיד עדשים - שאכלו סתם!...
ויעקב ועשיו המשיכו להתבגר...

העסקה נחתמה, יעקב רץ ומביא משפך, עשיו פותח את פיו ויעקב יוצק את כל הסיר - דרך המשפך - לגרונו של עשיו...
היצר הרע החל לרקוד ולפזז, ולטפוח לעצמו על השכסם... בשמחה טס לשמים וצעק: יש, הצלחת! יעקב הונה את עשיו, ומכר לו נזיד עדשים בפי מיליארד משווי!!! יעקב כבר לא איש אמת...

ברכות יצחק גברו...

ואומרת לו, אני אכין את האוכל, אתה תגיש אותו לאביך, ותקבל את הברכות...
יעקב התחפש לעשיו, נכנס לאביו, קיבל את הברכות, ויצא!

ועשיו שהבין שיעקב התגבר עליו שוב, רתח מזעם! וזעמו הלך והתגבר עד שהחליט באופן סופי, להרוג את יעקב אחיו...

ממשיכה התורה הקדושה ואומרת: "וַיִּגְדַּל לְרַבְקָה אֶת־דָּבָרִי עֲשׂוֹ בְּנֵה הַגְּדֹל" (שם פסוק כב) - ופירש רש"י: 'וַיִּגְדַּל לְרַבְקָה' - ברוח הקודש הוגד לה מה שעשיו מהרהר בלבו.

רבקה קוראת ליעקב ומצוה אותו לברוח לבית אחיה - לבן. אך מכיון שצריך לעשות הכל בהסכמת הבעל ניגשת רבקה ליצחק ואומרת לו:

יעקב ועשיו בני 63. יצחק אביהם מתקרב לשנתו ה-123, והוא קורא לעשיו ואומר לו: הלילה, בט"ו בניסן, אני נכנס לשנתי ה-123, וכידוע לך סבתא שרה עליה השלום נפטרה בגיל 127, ואני חושש שמא הגיע קיצי, שכן ראוי והגון לאדם בהגיעו לפרק שנות אבותיו שידאג חמש שנים לפניו וחמש לאחריהן, ואני לא אדע אם יפקדהו המוות בהגיעו לגיל אמו, או שירבו שנותי כשנות חיי אבי...

לפיכך מבקש אני ממך: לך לשדה וצודה לי ציד, וְהִבְיָאָה לִי וְאֶכְלָה בְּעִבּוֹר תְּבָרְכָה נַפְשִׁי בְּטָרִם אֲמוֹת" (בראשית כז, ד). ועשיו יצא לדרך...

באותה עת ישבה רבקה בביתה, "וְרַבְקָה שָׁמְעַת בְּדָבָר יִצְחָק אֶל־עֲשׂוֹ בְּנֹ וַיִּלֶּךְ עֲשׂוֹ הַשָּׂדֶה לְצוּד צִיד לְהָבִיא" (שם פסוק ה), מיד היא קוראת לבנה יעקב

יעקב אל אביו ואל אמו וילך פדנה ארם" (שם פסוק ז):

אחרי מסלול עליה כזה מפרך, אחרי כזאת מסירות נפש וקבלת הבזיונות באהבה, לא מצאה התורה הקדושה במה לשבח את יעקב, רק בזה שהוא שמע לקול אביו ואמו!

והאמת, אחרי שקראנו את הסיפור שהבאנו בתחילת החוברת 'דלתי לאורח אנעלי', אפשר להבין קצת. יעקב אבינו הבין שהוא צריך לעזוב את כל הסיביבה המוגנת שלו, סביבה המלאה בקדושה ואור, וללכת למקום שבו שוררת הליצנות, הטומאה וההפקירות! ויעקב ידע שהאדם נגרר אחר סביבתו, ואם כן יש סיכוי שבשמיעה הזו לקול אביו ואמו, הוא יאבד את כל החיים שלו!¹⁹

ואף על פי כן הוא שמע! וזה שבח גדול! **אך,** הוא לא שמע מיד. ולפני שהוא הלך לחרון, הוא טמן את עצמו בשיביבה של שם ועבר למשך 14 שנה, ולמד תורה ברציפות!...

שומע לעצה חכם!...

- אות יב) על הפסוק: "שומע לעצה חכם" (משלי יב, טו), זה יעקב ששמע לקול אביו ואמו!

"קצתי בתי מפני בנות חת אם לקח יעקב אשה מבנות חת כאלה מבנות הארץ למה לי חיים" (שם פסוק מו).

יצחק אבינו עקידא קדישא, שלימות הקדושה והטהרה, שלימות המדרגות, קורא לבנו יעקב ומצוה אותו שלא יקח אשה מבנות כנען, בשום אופן! ומבשר לו שהזיווג שלו נמצא דוקא בחרן!

וכך כתוב שם: "ויקרא יצחק אל-יעקב ויברך אתו ויצוהו ויאמר לו לא תקח אשה מבנות כנען. קום לך פדנה ארם ביתה בתואל אבי אמה וקח לך משם אשה מבנות לבן אחי אמה" (שם כח, א-ב).

ידע לך - גילה יצחק ליעקב - סבא אברהם ואני, עבדנו קשה מאוד על בירור ענף הנשמות, ואתה תזכה לשלימות! אתה תזכה שממך יתחיל ענף נשמות הקדושה. וכל נשמה שתיוולד ממך, מעתה ועד עולם, תהיה חלק אלויה ממעל ממש!

וממשיכה התורה הקדושה וכותבת פסוק פלאי מאוד: "וישמע

והנה אם אתם חושבים שבכך סיימו לשבח את יעקב, הביטו וראו את דברי המדרש (בראשית רבה, פרשה סז

מעין החכמה

19. כך כתב השם משמואל (פרשת לך-לך - שנת תרע"ו).

אכן גבורת חכמה היא זאת, להשתלט על הבנתו העצמית, לסלק את השיקול הפשוט והברור, ולבצע את אותם דברים, רק משום שישומע לעצה חכם!

ואולי כך: יתכן ששיקולים פשוטים היו מכתיבים דרך אחרת. כי בעצם, מדוע עליו לברוח מפני עשוי, וכי אין בידו להשתלט עליו?! והלא כחו גדול היה, וכמו שמצאנו שהוא גלל את האבן מעל הבאר, ונלחם עם מלאך ויכול לו! ומה מנו יהלוך (מה ימנע ממנו) לבוא לידי עימות גלוי עם עשוי ולנצל את כחו כי רב, כדי להכניעו תחתיו?

מדוע לא תעלה על הדעת המחשבה לגמור אחת ולתמיד את חשבונו עם עשוי. ואחר כך להתפנות במוח שקט, רגוע וצלול, לקראת משימתו בחרן?

אלא שיעקב יודע ומכיר כי אין דרך אחרת וכי השיקול הבלעדי הקיים בפניו הוא אך זה של 'שומע לעצה'. יעקב לא יסיט עצמו לעולם מדרך החכמה, דרך זאת הינה אך אחת: 'שומע לעצה חכם!' - **כל** שיקול אחר הנראה ישר לכאורה, אינו אלא שיקול של אויל - "כל דרך אויל ישר בעיניו" (משלי יב, טו), בפני החכם עומד קודם כל השיקול הבלעדי של 'שומע לעצה'.

והקשה הגה"ק רבי ברוך מרדכי אזרחי זיע"א:²⁰

חכמינו הקדושים קראו ליעקב 'חכם'! וזאת מכיון שהוא שמע לקול אביו ואמו! וצריך להבין מה חכמה מצאו חז"ל בשמיעה זאת?

ויותר מזה: הלא עשוי מתנחם להורגו - נאמנת על כך עדותה של רבקה אמו.

בחרן ממתינה לו, זו המיועדת להקים את בית ישראל ושבטי ישורון, שם ממתין לו השידוך, ואילו כאן בבאר שבע זומם עשוי מזימת שפלים, לעוקרו מן השורש -

ודוקא במעשה זה, הנראה אלמנטרי כל כך, מצאו ודלו את חכמתו של יעקב?

וביאור הענין שהתגלה מן השמים לחכמינו הקדושים, כי יעקב הלך לדרכו לא משום הבנתו שלו, אלא משום שמיעתו לאביו ואמו. למרות שכך היה מובן בשכל האנושי, הוא לא ברח כי כך הראהו השכל אלא בגלל שכך ציוו עליו אביו ואמו!

זוהי גבורת חכמתו, שכל החשבונות נדחקו החוצה ופינו מקומם לחכמה המלאה של 'וישמע יעקב אל אביו ואל אמו' (בראשית כח, ז).

מעין החכמה

20. **ברכת** מרדכי (בראשית - עמוד שלא).

ועומק בתוך עומק:

קשה לו לאדם לשמוע לזולתו. דומה עליו הדבר, כאילו הוא מאבד בידים את ה'אני' שלו, כאילו מבטל הוא את עצמיותו, ולפיכך יתפרסם כלהטוטן, ובלבד שיהיה שומע לעצמו. אך זו לא שמיעה היא, אלא 'אילות' - 'דרך אויל ישר בעיניו'.

החכם יודע ונוכח, כי דוקא זה שעצת עצמו נראית בעיניו כישרה, 'ישרות' זו כשלעצמה מסנוורת עינים ומונעת להיווכח בסילוף והעקמומיות המכוסים בקרבה. ישרות זאת יחסית ומקבילה היא אמנם, לעיני רוחו

המעוותות, אך עיניו עקומות הנה,²¹ וכל המקביל להם, עקום שבעתים.

הפּלס המוכיח ישרותה האובייקטיבית של הדרך, הוא פּלס העצה הטובה, זאת הניתנת על ידי היועצים המוסמכים, פּלס זה, נקרא חכמה.

הַקִּיץ שבין אדם לזולתו, מהוה קיר אטום, בלתי עביר, הבולם שמיעה. פשוט אינו שומע, משום שנדמה לו כאילו בין ה'אני' שלו מתמוטט. פעמים הרבה, יש להעמיד אותו על האמת הצרופה, כי השמיעה, הינה הביטוי הנאמן ביותר ל'שימוזו של ה'אני' האמיתי, זוהי החכמה המחוכמת.

מעין החכמה

21. בספר מעיין המועד (ימים נוראים - עמוד 8), לגאון הרב שלום מאיר ולך שליט"א, נכתב כך:

כל אדם שבוי בנקודת מבטו. הגה"צ רבי יחיאל ממוש זיע"א נהג לכנס בביתו את בני העיירה בכל ליל שבת, לשולחן דברי תורה, שירות ותשבחות.

אבל כלל היה נקוט בידו: אם יש שמחה בעיירה - מקומו שם! וכל בני החבורה היו באים אתו, לשמוח בשמחת בעל השמחה ולברכו.

יום אחד, בליל קר ומושלג, התכנסו בני החבורה בביתו של הרב, שהודיעם: 'אנו הולכים אל הטוחן. נולד לו בן, והוא עושה מסיבת 'שלוש זכרי'.

ניסו להניאו מהחלטתו: סערה משתוללת, השלג מתערבל, הדרך חשוכה ומלאה מהמורות. והטוחן - עם הארץ מגושם, שאין לו שיג ושיח עם בני הקהילה. הכבירו מילים - ולשוא. הרב בשלו: 'יהודי עושה שמחה, וכל העיירה צריכה לשמוח בשמחתו'...

משכו בכתפיהם, התכרבלו במעיליהם, ויצאו אל הסערה והרוח המקפאה. בוססו בשלג, נפלו ונחבלו, קמו והמשיכו, עד שניצבו לפני ביתו של הטוחן. במסירות נפש באו לשמוח בשמחת היהודי.

הטוחן פתח את הדלת, וראה את חבורת החסידים. השמיע נחרת בוז ואמר: 'ראו נא ראו איזה דרך מוכנים החסידים הללו לעשות, כדי לאכול מעט ארבעים (חומיס)....'

פרשת תולדות - על ימין שהוא שמאל

אך זהו הנדרש מאתנו. הזוכה לכך, מעלה עצמו לאמת הווייתו החיונית, ליאני הצרוף והטהור... עיי"ש עוד באורך רב. **ונסיים** את השיחה...

אמת, קשה לו לאדם לשמוע, קשה מאוד, שמיעה אמיתית, יש בה משום הקרבה. טיח ה'אני' אוטם את האוזן, יש לקלפו. קילוף זה הקרבה היא.

על ימין שהוא שמאל

אבל כשהרב בא ואומר ללכת לימין, ומצביע לצפון. עומד אדם מולו, והולך לימינו שלו, לדרום.

אומר לו הרב: לא לכך התכוונתי, עליך לפנות לצפון, כפי שהורתי.

והוא מתעקש: הרב אמר לימין, והדרום לימיני.

או אז משיב לו הרב: הדרום לימינך משום שאתה עומד הפוך, מולי. תעמוד כמוני, והצפון יהיה לימינך!

ומובן שזה משל.

מדוע אין מבינים את החכמים, מדוע פועלים בניגוד לדעתם, ומדוע מביעים דעות הפוכות ומותחים עליהם ביקורת -

הכל נובע מהעובדה שעומדים מולם ונגדם, במקום לעמוד אתם ולכיוונם... עד היכן?

בשיחה שמסר הגה"ק הרב יעקב גלינסקי זיע"א, אמר כך: ²²

בא אלי אדם, כולו נסער: מהו שנצטוונו "לא תסור מן הדבר אשר יגיד לך ימין ושמאל" (דברים יז, יא), אפילו אומר לך על ימין שהוא שמאל ועל שמאל שהוא ימין.

מה פתאום?! אני יודע שזה ימין וזה שמאל - ואלף חכמים לא יוכלו לשנות זאת! האם התורה מצוה שאעשה שקר בנפשי, ואנהג שלא כפי האמת?

הרגעתי אותו: תנוח דעתך. התורה אמת היא, ואינה דורשת

חלילה לחרוג מן האמת!

אז מה כתוב כאן -

זהו, תן לי להסביר. שים לב: לא כתוב כאן אפילו יאמרו לך על מערב שהוא מזרח, ועל יום שהוא לילה. כי המזרח תמיד מזרח, והמערב תמיד מערב. היום יום, והלילה לילה.

מעין החכמה

22. והגדת (דברים - עמוד 251).

אספר -

נשאל: 'ומה אתה חושב בלבך?'

ענה: 'בלבי אני סבור שהצדק אתי'.

קם האבני נזר נרעש ונרגש, וקרא:
'וכי זה קרוי 'מורא רבך כמורא
שמים'?!'

אם הרב אומר הפוך חייב אתה להתיישר
לפיו. ולא לחשוב שהוא טועה, אבל
אתה מבליג...

פעם כתב ה'חלקת יואב' חידוש בהלכות
שבת, ושיגרו לרבו ה'אבני נזר'. רבו
קרא את החידוש ולאחר מכן כתב לחלקת
יואב תשובה ובה הוא דוחה את החידוש.

כשבא להקביל פני רבו, אמר לו: 'נו?!'
לחכימא די ברמיזא, ענהו: 'הריני
מקבל דעתו של הרבי'.

העולה מן האמור להלכה ולמעשה

ד. הקב"ה ציוה אותנו: 'לא תסור מן הדבר אשר יגיד לך ימין ושמאל, ופירשו חז"ל: 'אפילו אומר לך על ימין שהוא שמאל ועל שמאל שהוא ימין'.

והנה, אין כוונת התורה שנעשה שקר בנפשנו, וננהג שלא כפי האמת. אלא כוונתה שעל האדם לכיין את דעתו כפי דעת הרב.

ולדוגמא: אם הרב אומר ללכת לימין, ומצביע לצפון. והשומע שעומד ממולו ממחר לשמוע לדבריו, והולך לימינו שלו, לדרום.

אומר לו הרב: לא לכך התכוונתי, עליך לפנות לצפון, כפי שהורתי. והוא מתעקש: הרב אמר לימין, והדרום לימיני.

או אז משיב לו הרב: הדרום לימינך משום שאתה עומד הפוך, מולי. תעמוד כמוני, והצפון יהיה לימינך!

ומכאן נובעות כל הקושיית!

מדוע אין מבינים את החכמים, מדוע פועלים בניגוד לדעתם, ומדוע מביעים דעות הפוכות ומותחים עליהם ביקורת -

הכל נובע מהעובדה שעומדים מולם ונגדם, במקום לעמוד אתם ולכיוונם...

א. אמונת חכמים היא אבן שתיה ליהדות. שהרי רק בזכות האמונה שמאמין הילך והבוגר להוריו ורבותיו, התגבשה כל המסורת היהודית. מאז ועד עולם, מראשית שלשלת הדורות של אומתנו עד לתקופתנו אנו.

ב. כל יהודי חייב להיות מחובר לתלמידי חכמים! יהודי לא יכול לחיות את חייו כשהוא מנותק מתלמידי חכמים. ובזכות החיבור לתלמידי חכמים זוכה האדם ושורה עליו רוח הקדושה קצת, מהרוח השורה על תלמידי החכמים. וכמו שנאמר: 'ואצלתי מן הרוח'!

ג. החוש מראה, שקשה לו לאדם לשמוע לזולתו. והקושי כל כך גדול עד שדומה עליו הדבר, כאילו הוא מאבד בידים את ה'אני' שלו, כאילו מבטל הוא את עצמיותו, ולפיכך יתפרסם כלהטוטן, ובלבד שיהיה שומע לעצמו. אך זו לא שמיעה היא, אלא 'אווילות' - 'דרך אויל ישר בעיניו'.

ולכן הדבר הראשון שצריך היהודי לקלף זה טיח ה'אני' האוטם את אזנו, יש לקלפו. קילוף אחר קילוף, עד שיזכה להעלות עצמו לאמת הווייתו החיונית, ל'אני' הצרוף והטהור...

לשמירה והגנה

ערבה חבוטה במארז עור מיוחד

מאת מו"ר הרב ישראל אברג'ל שליט"א
סגולה לשמירה עליונה בדרכים
ולהגנה אדירה מכל פגע

המלאי
מוגבל!

ניתן להזמין עבורכם
וכן עבור חיילי צה"ל

לרכישה באתר בית המדרש המאיר לארץ
www.hameir-laarets.org.il

ירום ונישא

חדש!
חלק שלישי בסט המפואר

שיחות ומאמרים של שיעורי אבינו מורינו ורבינו
פאר הדור והדרו כבוד קדושת
הרב **ירום מיכאל אברג'ל זע"א**
על סדר פרשיות השבוע

סניף דרום: רח' הקציר 666 נתיבות
סניף צפון: רח' המגינים 6 קרית אתא
www.hameir-laarets.org.il

*2910 | 08-37-40-200

שעורי השבוע

מפי הרה"ג רבינו ישראל אברג'ל שליט"א

ראשון - כל שבוע בשעה: 18:30

שיעור 'זום' לדוברי השפה האנגלית עם תרגום

LIVE

שני - כל שבוע בשעה: 20:00

השיעור
השבועי

LIVE

חמישי - כל שבוע בשעה: 20:00

השיעור
השבועי

**לאור המצב הבטחוני מיקום השיעורים משתנה
יהיה ניתן להתעדכן באתר המאיר לארץ**

www.hameir-laarets.org.il

* כל השיעורים יועברו בערוצי המדיה

ערוצי מחלקת המדיה
של בית המדרש המאיר לארץ

hameir-Laarets.org.il

המאיר לארץ

054-26-380-26

08-64-99-859

קו שמע - המאיר לארץ

פרשת תולדות

ה' כסלו התשפ"ד

זמני שבת קודש

רבינו תם	יציאת שבת	הדלקת נרות	עיר
17:44	17:11	16:21	באר שבע
17:42	17:09	16:20	תל אביב
17:39	17:07	16:17	חיפה
17:47	17:14	16:23	אילת
17:47	17:13	16:24	ירושלים
		16:04	ירושלים 40 דק'

מסירות א"ל הרב

מפי קדשו של אטורד זיע"א

תמיד צריך להסתכל ימינה ושמאלה לראות אם בני הבית איתך. הבנים שלך כבר בני שש שבע, האם הם באים לתפילה? - "לא, אם הם באים לבית הכנסת, הם נוטרידים אותי, אני לא יכול להתרכז בתפילה, אם אני צריך להשגיח עליהם, אני לא יכול להתפלל כלל" - זה לא טוב.

צריך להיות 'ופנה לסוכב', איפה הילדים? איפה הבנות? האם הכל בסדר איתם? צריך לבדוק מה הסביבה צריכה, אל תדאג רק לעצמך, אלא תתבונן בנעשה סביבך, מה החבר צריך, מה השכן צריך, מה האשה היקרה צריכה.

הפצת תורה חובקת עולם
היה שותף 08-37-40-200

לתרומות:

- בנק מרכזית דיסקונט,

סניף 721 נתיבות, חשבון 23357

- בנק הדואר, סניף 1, חשבון 27016519

- בכל עמדות 'נדרים פלוס'